

V. POLITYKA OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ EKOLOGICZNYCH

5.1. Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Bogatynia w świetle ochrony środowiska

Założenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Bogatynia w świetle ochrony środowiska zostały wyznaczone w oparciu o poniższe dokumenty:

- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia;
- Plan Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia na lata 2004 – 2007, z perspektywą do 2010;
- Wieloletni Plan Inwestycyjny oraz Wieloletni Plan Finansowy Miasta i Gminy Bogatynia na lata 2002 – 2010;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zgorzeleckiego.

Są to opracowania programowo-planistyczne wyznaczające kierunki działań inwestycyjnych i społecznych w odniesieniu do regionu i gminy. Zapisy planistyczne wymienionych dokumentów pozwolą w dalszym etapie pracy samorządu gminy dokonywać właściwych decyzji z możliwością analizy perspektywicznych skutków, a także zaplanować ekonomiczne aspekty realizacji zadań w perspektywie kilku lat.

5.1.1. Decyzje, cele i zadania w zakresie ochrony środowiska określone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia na podstawie diagnozy czynników społeczno - gospodarczych obszaru gminy (analiza SWOT) określa misję rozwoju gminy oraz decyzje strategiczne, a w ich ramach cele główne i zadania priorytetowe, których realizacja pozwoli osiągnąć przyszły stan pożądany. Pokazują wyraźny kierunek, w jakim zmierza miasto i gmina.

Misja gminy Bogatynia zakłada:

Misją gminy jest wspierać prywatną przedsiębiorczość, budować infrastrukturę techniczną pozwalającą na dalszy rozwój gminy i ochronę środowiska oraz promować przedsięwzięcia gminy.

Osiągnięcie misji gminy będzie możliwe za sprawą realizacji wyznaczonych decyzji strategicznych wymienionych poniżej:

- I. Budowa Transgranicznej Sfery Gospodarczej;
- II. Międzynarodowy węzeł komunikacyjny;
- III. Program rehabilitacji środowiska naturalnego;
- IV. Program rewitalizacji miasta.

W zakresie poszczególnych decyzji strategicznych wyznaczono cele główne, a w ich ramach zadania priorytetowe. Zestawienie najważniejszych z nich dla zrównoważonego ekorozwoju gminy zawiera poniższa tabela.

Decyzje, cele i zadania wyznaczone
w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia

Tabela 44

Cele główne	Zadania priorytetowe
1	2
I. Gospodarka	• Program wsparcia przedsiębiorczości; • Sanacja upadłych firm; • prywatyzacja spółek gminy; • Program małych i średnich przedsiębiorstw.
II. Potrzeby mieszkańców	• Poprawa jakości wody.
III. Oświata	• Program stypendialny na poziomie szkół gimnazjalnych, ZSZEiE oraz szkół wyższych; • Wyrównanie jakości bazy oświatowej na terenie gminy; • Wzmocnienie współpracy trójstronnej w zakresie oświaty na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym; • Powołanie Językowego Centrum Kształcenia Nauczycieli.
IV. Infrastruktura techniczna	• Modernizacja drogi 352; • Budowa kanalizacji w północnej części gminy; • Budowa kanalizacji deszczowej; • Segregacja i utylizacja śmieci; • Weryfikacja dotychczasowej strategii wodno-kanalizacyjnej uwzględniająca decyzje o zasobach dyspozycyjnych w Zawidowie; • Zabezpieczenie substancji komunalnej; • Uciepłownienie miasta Bogatynia.
V. Małe i Średnie Przedsiębiorstwa (MŚP)	• Program wsparcia przedsiębiorstw; • Organizacja poręczeń kredytowych; • Integracja samorządu gospodarczego w gminie.
VI. Zarządzanie	• Informatyzacja i SIP; • Budżet zadaniowy; • Weryfikacja jednostek organizacyjnych urzędu; • Zmniejszenie ilości wydziałów w UMiG.
VII. Zasoby przyrody	• Wdrożenie zintegrowanego systemu segregacji i utylizacji odpadów komunalnych; • Zalesianie gminy, zwłaszcza nieużytków rolnych; • Program czysta rzeka obejmujący ochronę wód rzeki Miedzianki i rzeki Nysy Łużyckiej.
VIII. Pozostałe	• Rozwój kontaktów międzynarodowych; • Opracowanie programu przeciwpowodziowego.

1	2
IX. <i>Rekomendacje</i>	• Powiat – modernizacja drogi Bogatynia – Sieniawka; • Województwo – modernizacja drogi 354 i 352; • Wnioski dla programów pomocowych UE i Banku Światowego: - uciepłnienie miasta Bogatyni; - program zwodociągowania i skanalizowania całej gminy; - obwodnica Bogatyni; • Rząd RP – 3 przejścia graniczne: Kopaczów, Sieniawka, Krzewina.

Zródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia na lata 2002 – 2010.

5.1.2. Cele i zadania wyznaczone w Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia na lata 2004 – 2007, z perspektywą do 2010.

W Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia do realizacji przyjęto cele społeczno-gospodarcze oraz działania, które należy realizować zgodnie z zasadami zrównoważonego i kompleksowego rozwoju.

Realizacja zadań powinna doprowadzić do osiągnięcia w okresie najbliższych lat pożądanego stanu rozwoju gminy Bogatynia. Zestawienie najważniejszych dla zrównoważonego rozwoju gminy działań zawiera poniższa tabela 45.

Działania wyznaczone w Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia

Tabela 45

Planowane działanie	Czas realizacji	przewidywany koszt zadań [tys. PLN]
1	2	3
– Roboty wodno-kanalizacyjne w Markocicach;	2004 – 2005	6 500
– Budowa kanalizacji sanitarnej dla „Osiedla Piastowskiego” w Porajowie;	2005	1 000
– Zmiana systemu zasilania z sieci średnioparametrowej na wysokoparametrową;	2005	480
– Odbudowa dróg gminnych w Sieniawce po inwestycji;	2005	1 500
– Przebudowa WOZ w Działoszynie;	2005	1 000
– Przebudowa i adaptacja Ośrodka Zdrowia ul. Fabryczna w Bogatyni;	2005	1 000
– Modernizacja wyposażenia SPZOZ w Bogatyni;	2005	2 000
– Modernizacja i rozbudowa budynku UMiG w Bogatyni – ul. 1-go Maja 19;	2005	300
– Odbudowa ulic po budowie kanalizacji sanitarnej i deszczowej – Markocice - Dąbrowskiego, Główna, Górska, Kolejowa, Górna, Nadrzeczna	2005 - 2006	1 200
– Przebudowa ulic Turowska – Nadbrzeżna - Spółdzielcza wraz z wymianą uzbrojenia;	2005 - 2006	600
– Termomodernizacja i remont Gimnazjum Nr 2 w Bogatyni;	2005 - 2006	2 000

1	2	3
– Termomodernizacja i remont Szkoły Podstawowej Nr 5 w Bogatyni;	2005 - 2006	2 000
– Uciepłownienie Zatonia;	2005 - 2007	6 200
– Magistrala Przesyłowa Wody Zimnej SUW – Bogatynia;	2005 - 2007	5 130
– Magistrala Przesyłowa Wody Zimnej Zatonie - Sieniawka;	2005 - 2007	4 100
– Uzbrojenie terenu Małej Strefy Gospodarczej w sieć wodno-kanalizacyjną;	2005 - 2007	6 475
– Rozbudowa i przebudowa SUW w Bogatyni – Zatoniu;	2005 - 2007	8 500
– Budowa kanalizacji sanitarnej w Porajowie z wymianą sieci wodociągowej;	2005 - 2007	6 150
– Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Zatoniu Trzcińcu;	2005 – 2008	9 400
– Odbudowa dróg gminnych (rolniczych) na terenie wsi;	2005 - 2008	3 100
– Budowa sieci dróg w rejonie Małej Strefy Gospodarczej;	2005 – 2009	9 575
– Budowa ścieżek rowerowych;	2005 – 2010	6 750
– Modernizacja boisk;	2005 - 2010	600
– Koncepcja skanalizowania północnej części gminy Bogatynia;	2006	200
– Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Szpitalu w Sieniawce;	2006	500
– Dokończenie budowy drogi zbiorczej od ul. Pocztovej do Dąbrowskiego;	2006	1 000
– Odbudowa obiektów mostowych na rzece Miedziance;	2006	300
– Zagospodarowanie terenu boisk sportowych przy Publicznej Szkole Sportowej w Opolnie Zdroju;	2006	500
– Kapitałny remont filii BOK w Zatoniu;	2006	400
– Zakup sezonowego lodowiska o konstrukcji demontowanej;	2006	600
– Zagospodarowanie przestrzenne obiektu na ul. Sportowej;	2006	900
– Odbudowa basenu w Opolnie Zdroju;	2006	1 500
– Sala sportowa przy Gimnazjum Nr 5;	2006	1 500
– Monitoring Miasta i Gminy Bogatynia;	2006	900
– Uciepłownienie południowo-zachodniej części miasta Bogatynia bez Markocic;	2006 – 2007	6 000
– Modernizacja dróg gminnych – Zamojskiego, Chelmońskiego, Wyczółkowskiego;	2006 - 2007	3 700
– Uciepłownienie osiedla TBS w Opolnie Zdroju;	2006 - 2008	3 200
– Budowa drogi zbiorczej od ul. Pocztovej – Zgorzelecka;	2006 - 2009	19 350
– Ujęcie wody w Zawidowie i SUW	2006 – 2010	19 200
– Rewitalizacja obiektów Zabudowy Przysłupowej	2006 – 2010	16 000
– Modernizacja sali sportowej przy Gimnazjum Nr 2;	2007	1 500
– Jasna Góra – kanalizacja sanitarna;	2007 – 2008	3 120
– Budowa pływalni odkrytej z funkcją lodowiska zimowego;	2007 – 2008	4 500
– Rozdział kanalizacji ogólnospławnej w mieście Bogatynia;	2007 – 2010	11 400
– Uciepłownienie Markocic (rozpoczęcie);	2009 - 2010	3 000
– Lewobrzeżny kolektor ścieków w sanitarnych.	2009 - 2010	5 600

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia na lata 2004 – 2007, z perspektywą do 2010.

5.1.3. Priorytety, cele ekologiczne i kierunki działań w zakresie ochrony środowiska określone w powiatowym programie ochrony środowiska

„Program ochrony środowiska dla Powiatu Zgorzeleckiego” (na lata 2004-2008 z perspektywą na lata 2009-2012) wyznacza szereg zadań, których realizacja przebiegać będzie równolegle na poziomie samorządów powiatowych i gminnych.

W Strategii ochrony środowiska do 2012 roku określono priorytety ekologiczne, w ramach których wyznaczono cele ekologiczne i kierunki działań (własne, koordynowane i gminne), których konsekwencją realizacji na szczeblu powiatowym jest poprawa stanu środowiska na terenach gmin.

Do wyznaczonych priorytetów ekologicznych w programie powiatowym należą:

1. Działania o charakterze systemowym, w tym:

- Aspekty ekologiczne w politykach sektorowych (system transportowy, rolnictwo, turystyka i rekreacja, energetyka zawodowa i przemysł, osadnictwo);
- Aktywizacja ruchu rynku do działań na rzecz ochrony środowiska;
- Edukacja ekologiczna;
- Współpraca ponadlokalna.

2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody:

- Ochrona przyrody i krajobrazu;
- Ochrona lasów;
- Ochrona gleb;
- Zasoby kopalin.

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią;
- Powietrze atmosferyczne;
- Hałas i pola elektromagnetyczne;
- Awarie przemysłowe.

4. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii:

- Wodochłonność i energochłonność gospodarki;
- Wykorzystanie energii odnawialnej.

Priorytety, cele ekologiczne i kierunki działań
wg programu powiatowego

Tabela 46

Cele ekologiczne	Kierunki działań do 2012 roku
1	2
Działania o charakterze systemowym	
Racjonalny rozwój systemu transportowego uwzględniający rozwiązania zmniejszające lub eliminujące wpływ transportu na środowisko	- Poprawa standardów technicznych sieci drogowej; - Zwiększenie przepustowości i płynności ruchu drogowego; - Zwiększenie roli transportu kolejowego; - Usprawnienie transportu tranzytowego, w tym budowa, rozbudowa i modernizacja połączeń krajowych; - Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców;
Dostosowanie rolnictwa do warunków integracji z UE z zachowaniem regionalnego charakteru produkcji rolniczej i optymalizacji struktury przestrzeni rolniczej zapewniającej zachowanie walorów środowiska i różnorodności ekologicznej	- Rozwój rolnictwa ekologicznego i zachowanie tradycyjnych metod gospodarowania; - Modernizacja i odbudowa systemów melioracyjnych; - Poprawa struktury jakościowej i wartości przyrodniczej użytków rolnych; - Działania na rzecz edukacji rolników w tym wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”; - Kontrola przestrzegania pozwoleń wodno-prawnych;
Dalszy rozwój turystyki i rekreacji poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych zgodnie z zasadami ochrony środowiska, z zachowaniem stanu środowiska naturalnego	- Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w odniesieniu do nowo powstających obiektów turystycznych i rekreacyjnych; - Dbalność o spełnienie wymagań związanych z minimalizacją negatywnego oddziaływania nowo powstających obiektów; - Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo, w tym ochrona cennych terenów w przed przeinwestowaniem; - Rozwój ścieżek rowerowych, szlaków wodnych, pieszych i konnych; - Odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego eliminujące dzikie zagospodarowywanie obszarów cennych przyrodniczo; - Edukacja ekologiczna mieszkańców;
Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko.	- Ograniczenie emisji do atmosfery; - Ograniczenie poboru nośników energii; - Stosowanie mniej odpadowych nośników energii („ekologiczne nośniki energii”); - Rozwój alternatywnych energii; - Rozwój sektorów przemysłu przyjaznych środowisku; - Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem; - Wprowadzanie technologii mało i bezodpadowych; - Właściwe gospodarowanie terenami przemysłowymi;
Podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu uwzględniając istniejące walory przyrodnicze, kulturowe i zapewnienie ładu przestrzennego	- Ograniczenie żywiołowego procesu rozwoju struktur mieszkaniowych (do czasu rozwiązania problemów w gospodarki wodno-ściekowej); - Zmiana systemów ogrzewania: wprowadzenie ekologicznych nośników energii; - Podłączenie do sieci c.o., wprowadzenie niekonwencjonalnych źródeł; - Ochrona istniejących i tworzenie nowych enklaw zieleni wśród zabudowy; - Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców;
Wykształcenie w społeczności lokalnej Powiatu Zgorzeleckiego nawyków tak zwanej kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska	- Zwiększenie udziału zagadnień związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska w ramach szkolnych programów nauczania; - Aktywna edukacja ekologiczna młodzieży w formalnym systemie kształcenia; - Wspieranie działań edukacji szkolnej przez instytucje samorządowe i państwowe; - Powołanie przyszłych struktur realizacji celów związanych z ochroną środowiska (kluby przyrodników itp.); - Informowanie mieszkańców powiatu o stanie środowiska w powiecie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony;

	– Współdziałanie władz powiatu z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony; – Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo; – Realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku; – Wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych; – Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej; – Działalność informacyjna w zakresie systemu obszarów chronionych Natura 2000;
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody	
• <i>Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych, w tym wdrożenie systemu obszarów chronionych NATURA 2000;</i> • <i>Ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt.</i>	– Utworzenie Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000; – Upowszechnienie i wprowadzanie form indywidualnej ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej; – Rozwój prac inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznawania zagrożeń różnorodności biologicznej (wykonanie nowych i aktualizacja istniejących waloryzacji przyrodniczych); – Ochrona i denaturalizacja ciągów i połączeń ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzecznej Nysy Łużyckiej; – Bieżąca ochrona obszarów i obiektów w prawie chronionych; – Przygotowanie opracowań ekofizjograficznych gmin z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gmin; – Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w odniesieniu do obiektów turystycznych i rekreacyjnych w aspekcie ochrony walorów przyrodniczych; – Wspieranie gmin w ustanawianiu użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenach rolniczych, gdzie występują pozostałości ekosystemów i cennych fragmentów krajobrazu; – Wprowadzanie odpowiednich procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem; – Utrzymanie i rozwój śródmiejskich, w tym osiedlowych terenów zieleni; – Określenie potrzeb w zakresie reintrodukcji gatunków roślin i zwierząt; – Opracowanie planów ochrony siedlisk gatunków, które są zagrożone; – Budowa przejść dla zwierząt nad trasami komunikacyjnymi i przepławek dla organizmów wodnych; – Selektywny dostęp do terenów cennych przyrodniczo oraz ochrona tych terenów przed zainwestowaniem i tzw. dzikim zagospodarowaniem; – Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu; – Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych; – Monitoring ruchu turystycznego, szczególnie na obszarach chronionych; – Zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo; – Rozwój rolnictwa ekologicznego; – Wdrażanie programów rolno-środowiskowych; – Utrzymanie tradycyjnych rozlogów pól, zadrzewień śródpolnych i małych zagłębień wraz z występującą florą;

1	2
- Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej; - Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna; - Utworzenie rezerwatu przyrody w leśnictwie Posada pod nazwą "Grądy koło Posady";	- Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo; - Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów; - Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy rolno-leśnej; - Ochrona zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i źródliskowych; - Stály monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe); - Rozszerzenie usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów; - Łączenie kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów; - Poprawa rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach; - Prowadzenie zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów; - Racjonalne przeznaczanie obszarów leśnych na cele nieleśne; - Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym kształtowaniu granicy rolno-leśnej i ochronie krajobrazu; - Opracowanie i wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Polityki Leśnej Państwa; - Odnowa zieleni dolin rzecznych, w tym ochrona lasów wlepowych;
Ochrona i właściwe wykorzystanie gleb Powiatu Zgorzeleckiego	- Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów; - Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych; - Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej; - Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych; - Właściwa polityka zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo; - Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego; - Właściwe utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych; - Podejmowanie zabiegów agroekologicznych w celu ograniczania erozji wietrznej i wodnej;
Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców Powiatu Zgorzeleckiego oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych	- Rekultywacja nielegalnych wyrobisk i zapobieganie ich powstawaniu; - Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych; - Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach i ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem;
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	
- Zwiększenie stopnia skanalizowania w szczególności terenów wiejskich; - Opracowanie i stopniowe wprowadzanie kompleksowych programów gospodarki wodno-ściekowej w gminach; - Stopniowe podłączanie terenów nie skanalizowanych do istniejących oczyszczalni ścieków w celu ich pełnego wykorzystania; - Zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody do picia; - Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie płytko залегаjących zbiorników czwartorzędowych; - Ochrona jakości wód płynących;	- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej; - Modernizacja i rozbudowa ujęć wody i sieci wodociągowej; - Modernizacja ujęć wody oraz modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów w unijnych; - Likwidacja nieczynnych ujęć wody; - Budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej; - Budowa systemu oczyszczania ścieków deszczowych; - Budowa i modernizacja gminnych oczyszczalni ścieków; - Wykonanie wspólnych międzygminnych systemów kanalizacyjnych transportujących ścieki do jednej oczyszczalni ścieków, aby wykorzystać maksymalnie zdolności istniejących oczyszczalni; - Zagospodarowanie osadów ściekowych; - Budowa oczyszczalni przydomowych w miejscach wskazanych w koncepcji gospodarki wodno-ściekowej; - Likwidacja nieszczelnych zbiorników w bezodpływowych stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych; - Ochrona zasobów wód podziemnych; - Ochrona wód w zlewniach; - Inwestycje w dziedzinie utylizacji ścieków na obszarach wiejskich nie posiadających oczyszczalni ścieków;

1	2
	– Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej terenów rekreacyjnych wzdłuż zalewów; – Ustanowienie stref ochronnych ujęć zbiorowego zaopatrzenia w wodę; – Podejmowanie działań ograniczających wpływ zanieczyszczeń obszarowych na zasoby wodne; – Ograniczanie wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód; – Ochrona wód przed eutrofizacją; – Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych; – Zwiększenie przepustowości sekcji mostowych obwałowań; – Przebudowa istniejących polderów i wykonanie nowych; – Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia, właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne; – Realizacja obiektów małej retencji wód; – Modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych;
• <i>Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarach miejskich powiatu;</i> • <i>Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach niezurbanizowanych;</i>	– Minimalizacja ruchu tranzytowego w centrum miast; – Bieżąca modernizacja dróg powiatowych i gminnych; – Wykorzystanie istniejących linii kolejowych dla autobusów szynowych; – Wsparcie budowy infrastruktury rowerowej; budowa nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących, w tym wyłączenie tras rowerowych poza pasy dróg samochodowych, budowa parkingów dla rowerów, itp.; – Modernizacja taboru komunikacji autobusowej, wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”; – Opracowanie i wdrażanie programów ucieplnienia miast powiatu i przyłączenie do sieci c.o. nowych odbiorców; – Wprowadzanie ekologicznych nośników energii, w tym wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – Zastępowanie węglą bardziej ekologicznymi nośnikami energii oraz stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie; – Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych; – Preferowanie wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych; – Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem ISO 14 000 oraz dobrowolnych działań nienormatywnych (np. czystsza produkcja) w zakładach przemysłowych; – Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT); – Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesach technologicznych oraz poprawa sprawności funkcjonujących urządzeń; – Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych;
• <i>Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zurbanizowanych;</i>	– Monitoring hałasu drogowego w wyznaczonych punktach pomiarowych; – Opracowanie map akustycznych i programów naprawczych dla obszarów w położonych wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych; – Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest równoważny poziom hałasu w porze nocnej 55 dB; – Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej;
• <i>Kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;</i>	– Prowadzenie badań pól elektromagnetycznych; – Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych;

1	2
<i>Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych;</i>	- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych; - W ramach Systemu Ratownictwa Zintegrowanego należy doprecyzować obszar funkcjonowania ciągów komunikacyjnych zastępczych dla przewozu materiałów niebezpiecznych na terenie powiatu - w przypadku awarii, bądź zablokowania podstawowych tras przejazdu - inwestycje związane z budową, czy modernizacją tych dróg do technicznego przystosowania, może się odbywać przy współudziale gmin;
Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	
<i>Racjonalizacja zużycia wody i energii;</i>	- Zmniejszenie wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych; - Kontynuacja wprowadzania zamkniętych obiegów wody i wodooszczędnych technologii produkcji w przemyśle; - Kontynuacja modernizacji sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych; - Wprowadzanie energooszczędnych technologii i urządzeń w przemyśle oraz energetyce; - Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza cieplnej w systemach przesyłowych, poprawa parametrów w energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii;
<i>Wzrost wykorzystania energii odnawialnej;</i>	- Określenie potencjału technicznego i ekonomicznego energii odnawialnej i niekonwencjonalnej; - Uwzględnienie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji farm energetyki wiatrowej; - Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych; - Wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zgorzeleckiego na lata 2004 – 2008, z perspektywą na lata 2009 - 2012.

Na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zgorzeleckiego do sporządzenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Bogatynia (jako wytyczne) przyjęto cele ekologiczne oraz kierunki działań, które będą realizowane przez gminę.

5.2. Cele i działania do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Bogatynia.

We wcześniejszych rozdziałach przeprowadzono analizę stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych na terenie gminy Bogatynia. Szczegółowo omówiono poszczególne elementy środowiska, towarzyszące im zagrożenia. Konsekwencją dokonanej analizy i zidentyfikowanych zagrożeń jest podjęcie działań zmierzających do poprawy niekorzystnego stanu środowiska.

Dla realizacji przyjętego założeń konieczne jest zastosowanie głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Polityka

ochrony środowiska gminy Bogatynia będzie realizowana za pośrednictwem celów ekologicznych (strategicznych), kierunków działań i zadań, które są zgodne z polityką ekologiczną kraju i województwa, a wynikają bezpośrednio także z ustaleń Programu Ochrony Środowiska Powiatu Zgorzeleckiego (będącego dla niniejszego opracowania dokumentem nadrzędnym).

- **priorytety ekologiczne** – priorytet po osiągnięciu którego, ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska, stanowiący ostateczny efekt realizowanych zadań ekologicznych;
- **cele ekologiczne** - cele służące do osiągnięcia wyznaczonych priorytetów ekologicznych;
- **kierunki działań** – konkretne przedsięwzięcia prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych. Zadania te mają charakter inwestycyjny lub pozainwestycyjny i winny być realizowane w przewidzianym okresie realizacyjnym (krótkoterminowym lub długoterminowym), aż do osiągnięcia założonego celu. Realizacja zadań krótkoterminowych przewidziana jest w przeciągu czteroletniego okresu obowiązywania Programu. Zadania z długoterminowym okresem realizacyjnym należą do zadań perspektywicznych (okres realizacji w latach 2009 - 2012). Odrębnej specyfiki realizacji wymagają zadania o charakterze ciągłym, których realizacja powinna być prowadzona przez cały czas obowiązywania Programu.

Poniżej przedstawiono priorytety, cele i zadania dla gminy Bogatynia w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego oraz Programie Ochrony Środowiska Powiatu Zgorzeleckiego.

Przeniesiony z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska układ priorytetów, celów ekologicznych i kierunków działań został poszerzony o zadania zapisane w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia oraz o zadania zamieszczone w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Bogatynia, a także zadania przekazane przez Urząd Miasta i Gminy Bogatynia.

Priorytet ekologiczny 1: Działania o charakterze systemowym

W celu osiągnięcia w/w priorytetu ekologicznego określono **cele ekologiczne**:

1. *Racjonalny rozwój systemu transportowego uwzględniający rozwiązania zmniejszające lub eliminujące wpływ transportu na środowisko;*

2. *Dostosowanie rolnictwa do warunków integracji z UE z zachowaniem regionalnego charakteru produkcji rolniczej i optymalizacji struktury przestrzeni rolniczej zapewniającej zachowanie walorów środowiska i różnorodności ekologicznej;*
3. *Dalszy rozwój turystyki i rekreacji poprzez wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych zgodnie z zasadami ochrony środowiska, z zachowaniem stanu środowiska naturalnego;*
4. *Restrukturyzacja zakładów przemysłowych oraz dalszy rozwój przemysłu przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływów na zdrowie ludzi i środowisko;*
5. *Podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu uwzględniając istniejące walory przyrodnicze, kulturowe i zapewnienie ładu przestrzennego;*
6. *Wykształcenie w społeczności lokalnej Powiatu Zgorzeleckiego nawyków tak zwanej kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska.*

Osiągnięcie określonego priorytetu ekologicznego za pomocą wyznaczonych celów ekologicznych powinno być realizowane przez następujące kierunki działań:

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Rozwój rolnictwa ekologicznego i zachowanie tradycyjnych metod gospodarowania;
- Działania na rzecz edukacji rolników w tym wdrażanie „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”;
- Dbłość o spełnienie wymagań związanych z minimalizacją negatywnego oddziaływania nowo powstających obiektów;
- Rozwój ścieżek rowerowych, szlaków wodnych, pieszych i konnych;
- Odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego eliminujące dzikie zagospodarowywanie obszarów cennych przyrodniczo;
- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez: wydawanie folderów dotyczących segregacji odpadów, opracowanie publikacji, ulotek i wydawnictw edukacyjnych w gminie, organizowanie zajęć edukacji, konferencji, szkoleń i seminariów;
- Realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku;
- Zwiększenie udziału zagadnień związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska w ramach szkolnych programów nauczania;
- Aktywna edukacja ekologiczna młodzieży w formalnym systemie kształcenia (konkurs dla szkół podstawowych i gimnazjalnych pt. „Polskie dni recyklingu w gminie Bogatynia, coroczna akcja „Sprzątanie świata”);
- Udział Urzędu Gminy w akcji „Sprzątanie świata”;
- Wprowadzenie edukacji ekologicznej dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- Nauka segregacji odpadów w przedszkolach i szkołach;
- Działalność Gminnego Centrum Informacji (GCI) na terenie gminy Bogatynia;
- Powołanie przyszkolnych struktur realizacji celów związanych z ochroną środowiska (kluby przyrodników itp.);
- Regularne aktualizowanie strony internetowej www;
- Wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy (poprzez ujednolicony wzór wizytówek, papieru listowego z herbem gminy oraz inne materiały reklamowe np. długopisy);
- Współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej;
- Działalność informacyjna w zakresie systemu obszarów chronionych Natura 2000.

**Priorytet ekologiczny 2: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne
użytkowanie zasobów przyrody**

W celu osiągnięcia w/w priorytetu ekologicznego określono **cele ekologiczne**:

1. *Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych, w tym wdrożenie systemu obszarów chronionych NATURA 2000;*
2. *Ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt;*
3. *Ochrona istniejących zasobów leśnych oraz odtwarzanie ich różnorodności biologicznej;*
4. *Zrównoważona pod względem ekonomicznym, społecznym i ekologicznym gospodarka leśna;*
5. *Utworzenie rezerwatu przyrody w leśnictwie Posada pod nazwą "Grądy koło Posady";*
6. *Ochrona i właściwe wykorzystanie gleb Powiatu Zgorzeleckiego;*
7. *Racjonalne wykorzystanie zasobów surowców Powiatu Zgorzeleckiego oraz zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych.*

Osiągnięcie określonego priorytetu ekologicznego za pomocą wyznaczonych celów ekologicznych powinno być realizowane przez następujące kierunki działań:

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Upowszechnienie i wprowadzanie form indywidualnej ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej;
- Rozwój prac inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznawania zagrożeń różnorodności biologicznej (wykonanie nowej lub aktualizacja istniejącej waloryzacji przyrodniczej);
- Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych - prowadzenie prac pielęgnacyjnych parków i pomników przyrody;
- Przygotowanie opracowania ekofizjograficznego gminy z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gminy;
- Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w odniesieniu do obiektów turystycznych i rekreacyjnych w aspekcie ochrony walorów przyrodniczych;
- Wydawanie zezwoleń wyłącznie na uzasadnione wycinki drzew oraz konsekwentne stosowanie sankcji karnych w przypadku ujawnienia samowoli przy wycięciu drzew lub krzewów, a także ich zniszczeniu;
- Utrzymanie i rozwój śródmiejskich, w tym osiedlowych terenów zieleni;
- Rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych – utworzenie nowych ścieżek rowerowych na terenie gminy Bogatynia;
- Wdrażanie programów rolno-środowiskowych;
- Utrzymanie tradycyjnych rozłogów pól, zadrzewień śródpolnych i małych zagłębi wraz z występującą florą;
- Przeciwdziałanie wypalaniu traw - restrykcyjny nadzór nad przestrzeganiem zakazu wypalania łąk, ściemisk, rowów itp. – edukacja i nakładanie kar;
- Zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo;
- Lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowanie granicy rolno-leśnej;
- Wdrażanie powiatowego planu zwiększenia lesistości;

- Rozszerzenie usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów;
- Prowadzenie zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- Racjonalne przeznaczanie obszarów leśnych na cele nieleśne;
- Zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym, w tym kształtowaniu granicy rolno-leśnej i ochronie krajobrazu;
- Odnowa zieleni dolin rzecznych, w tym ochrona lasów łęgowych;
- Racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów;
- Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku;
- Ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych;
- Ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej;
- Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych;
- Wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego;
- Właściwe utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych;
- Podejmowanie zabiegów agroekologicznych w celu ograniczania erozji wietrznej i wodnej;
- Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb, prowadzenie zabezpieczeń urwisk;
- Rekultywacja nielegalnych wyrobisk i zapobieganie ich powstawaniu;
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.

Priorytet ekologiczny 3: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

W celu osiągnięcia w/w priorytetu ekologicznego określono **cele ekologiczne**:

1. *Zwiększenie stopnia skanalizowania w szczególności terenów wiejskich;*
2. *Opracowanie i stopniowe wprowadzanie kompleksowych programów gospodarki wodno-ściekowej w gminach;*
3. *Stopniowe podłączanie terenów nie skanalizowanych do istniejących oczyszczalni ścieków w celu ich pełnego wykorzystania;*
4. *Zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody do picia;*
5. *Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie płytko залегаjących zbiorników czwartorzędowych;*
6. *Ochrona jakości wód płynących;*
7. *Systematyczna poprawa jakości powietrza na obszarach miejskich powiatu;*
8. *Utrzymanie jakości powietrza na obecnym poziomie na terenach niezurbanizowanych;*
9. *Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów zurbanizowanych;*
10. *Kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;*
11. *Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych.*

Osiągnięcie określonego priorytetu ekologicznego za pomocą wyznaczonych celów ekologicznych powinno być realizowane przez następujące kierunki działań:

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie gminy;
- Modernizacja i rozbudowa ujęć wody – ujęcie wody w miejscowości Zawidów;
- Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów unijnych – modernizacja SUW w Bogatyni;
- Likwidacja nieczynnych ujęć wody;
- Prowadzenie ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania;
- Porządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy – budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy i wsparcie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieopłacalna z przyczyn ekonomicznych, bądź bardzo trudna do realizacji ze względów technicznych (ukształtowanie terenu), wsparcie finansowe dla rolników realizujących oczyszczalnie przyzagrodowe;
- Regulacja sieci wodociągowej wraz z budową zbiorników retencyjnych Bogatynia;
- Opracowanie dokumentacji i rozpoczęcie budowy oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w północnej części gminy;
- Budowa systemu oczyszczania ścieków deszczowych;
- Opracowanie koncepcji gospodarki wodno – ściekowej;
- Likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczeń wód podziemnych;
- Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o jakości wody przeznaczonej do spożycia;
- Ochrona zasobów wód podziemnych;
- Wdrożenie programów ochrony wód powierzchniowych w układzie zlewniowym rzek;
- Stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych (pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów) i punktowych (składowiska obornika) pochodzących z działalności rolniczej – budowa stanowisk składowania obornika i zbiorników na gnojówkę do roku 2010;
- Ujęcie w planach zagospodarowania przestrzennego terenów zalewowych;
- Zwiększenie przepustowości sekcji mostowych obwałowań - modernizacja murów oporowych rzeki Miedzianki;
- Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia, właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne;
- Minimalizacja ruchu tranzytowego w centrum miasta Bogatynia;
- Budowa oraz bieżąca modernizacja dróg i ciągów komunikacyjnych zgodnie z założeniami Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Bogatynia na lata 2002 - 2010;
- Wsparcie budowy infrastruktury rowerowej; budowa nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących, w tym wyłączenie tras rowerowych poza pasy dróg samochodowych, budowa parkingów dla rowerów, itp.;
- Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej miasta Bogatynia i przyłączenie do sieci c.o. nowych odbiorców;
- Ujawnianie i zgłaszanie WIOŚ nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza w celu podjęcia czynności kontrolnych i wykonania pomiarów;
- Spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika na bardziej ekologiczny - modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych (przebudowa na gaz, ropę, biopaliwo);
- Preferowanie wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych;
- Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych (strefy te powinny być komponowane z gatunków o dużej odporności na zanieczyszczenia oraz właściwie pielęgnowane, a ubytki uzupełniane);
- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest równoważny poziom hałasu w porze nocnej 55 dB;

- Wzmocnienie działalności kontrolnej organów samorządowych w porozumieniu z WIOŚ w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska (zwłaszcza zlokalizowanych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej);
- Inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska;
- Wspieranie inwestycji ograniczających ujemny wpływ hałasu, mianowicie: tworzenia pasów zwartej zieleni ochronnej, a także izolacji budynków (np. wymiana okien);
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia pól elektromagnetycznych;
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych;
- Uwzględnienie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach gminy;
- Stworzenie systemu informowania społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia.

Priorytet ekologiczny 4: Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

W celu osiągnięcia w/w priorytetu ekologicznego określono **cele ekologiczne**:

1. *Racjonalizacja zużycia wody i energii;*
2. *Wzrost wykorzystania energii odnawialnej.*

Osiągnięcie określonego priorytetu ekologicznego za pomocą wyznaczonych celów ekologicznych powinno być realizowane przez następujące kierunki działań:

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Kontynuacja modernizacji sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych;
- Zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej w systemach przesyłowych, poprawa parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii;
- Opracowanie przez gminę (zgodnie z Prawem Energetycznym) planów zaopatrzenia w energię. Gminny Plan Energetyczny powinien określać rozwiązania w tym przedmiocie na obszarze gminy z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska;
- Określenie potencjału technicznego i ekonomicznego energii odnawialnej i niekonwencjonalnej;
- Uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji farm energetyki wiatrowej;
- Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych;
- Wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne.

5.3. Strategia realizacji przyjętych celów

Priorytety, cele ekologiczne, a w ich ramach kierunki działań, zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy, przewidywanych kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji (dziedzina ochrony środowiska), które przekazane zostały przez Urząd Miasta i Gminy Bogatynia oraz instytucje obligatoryjnie zajmujące się ochroną środowiska na obszarze gminy.

Zestawienie zadań ekologicznych przewidzianych dla gminy Bogatynia, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, zawarto w harmonogramie realizacyjnym (tabela 47).

Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Są to zadania przewidziane do realizacji w latach 2005 – 2008 jako tzw. zadania priorytetowe - krótkoterminowe.

W harmonogramie ujęto również zadania przewidziane do realizacji w latach 2009 – 2012, są to zadania długoterminowe.

5.3.1. Przyjęte kryteria wyboru zadań priorytetowych

W celu realizacji Polityki ekologicznej na terenie gminy Bogatynia konieczne było ustalenie harmonogramu prowadzenia zadań ekologicznych z rozbiem na zadania krótko i długookresowe oraz mechanizmy finansowo - ekonomiczne. Do najważniejszych kryteriów w skali gminy branych pod uwagę podczas sporządzania planu operacyjnego na lata 2005 – 2008 z perspektywą do roku 2012 należy wymienić:

- cele i kierunki wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa;
- zadania i kierunki zawarte w Programie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego;
- cele i zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zgorzeleckiego;
- cele i zadania przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia;
- cele i zadania przyjęte w Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy Bogatynia;
- dysproporcje pomiędzy stanem wymaganym, a aktualnym;
- wymogi wynikające z obowiązujących ustaw;
- okresy przejściowe wynegocjowane przez Polskę dot. ustawodawstwa Unii Europejskiej;
- możliwość uzyskania wsparcia finansowego z różnych źródeł;
- ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia;
- obecne zaawansowanie inwestycji;
- potrzeby gminy ważne przy osiągnięciu zrównoważonego rozwoju;
- wielokrotna korzyść z tytułu realizacji przedsięwzięcia.

5.3.2. Harmonogram realizacji zadań ekologicznych

W harmonogramie realizacyjnym (tabela 47) przygotowanym dla gminy Bogatynia zestawiono cele i kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wyznaczonym celom, przyporządkowano konkretne zadania z określeniem czasu ich realizacji i instytucji, które powinny je realizować lub współrealizować. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań np. edukacja ekologiczna, czy zadania kontrolne będą one realizowane zarówno w ujęciu krótko jak i długoterminowym.

W ramach wyznaczonego harmonogramu realizacyjnego, zadania podzielono na zadania własne gminy Bogatynia i zadania koordynowane.

Opracowanie pn. „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” wydane przez Ministerstwo Środowiska w 2002 roku, definiuje wyżej wymienione zadania następująco:

- zadania własne gminy – przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy;
- zadania koordynowane - pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom wojewódzkim, bądź centralnym.

Dodatkowo, sporządzono harmonogram realizacyjny na lata 2004 - 2008 z zadaniami inwestycyjnymi, które są przewidziane do wykonania przez największe podmioty gospodarcze działające na terenie gminy (tabela 48).

Proces zarządzania środowiskiem spoczywa na władzach lokalnych. Mając na uwadze spójność koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych a także współpracę z pozostałymi partnerami, zarządzanie środowiskiem gminy Bogatynia przy pomocy Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, struktury organizacji Programu oraz systemu monitoringu.

Władze gminy pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest **funkcja regulacyjna**, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również **funkcje wykonawcze** (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne. Pożądane jest, aby władze gminy pełniły również **funkcje kreujące** działania ukierunkowane na poprawę środowiska.

Do podstawowych instrumentów prawnych odnoszących się do zagadnień ochrony środowiska należą: standardy i normy środowiskowe, pozwolenia i odpowiedzialność administracyjna, karna i cywilna. Głównymi instrumentami finansowymi są opłaty ekologiczne, kary, fundusze celowe, ulgi podatkowe. Wśród instrumentów o charakterze społecznym wyróżniamy dostęp do informacji, komunikację społeczną, edukację i promocję ekologiczną.

Zadania ekologiczne ujęte w harmonogramie realizacyjnym w przypadku braku możliwości ich wykonania mogą zostać zmienione na etapie co czteroletniej weryfikacji Programu Ochrony Środowiska przewidzianej Prawem Ochrony Środowiska (art. 14 ust. 2). W takim bowiem cyklu założono przyjmowanie kolejnych etapów realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bogatynia.

